Obsah

11 **Predhovor**

KAPITOLA 1

Film umožňuje vidieť a počuť

15 **1. Fenomenológia filmového obrazu**
15 ..... 1.1 Analógia
15 ..... 1.1.1 Filmový obraz je analogický
16 ..... 1.1.2 Teória stopy
19 ..... 1.1.3 Teória simulakra
21 ..... 1.2 Priestor
21 ..... 1.2.1 Dvojaká realita obrazu
22 ..... 1.2.2 Hĺbka: perspektíva, stereoskopia
24 ..... 1.2.3 Povrch: rám
30 ..... 1.3 Čas
30 ..... 1.3.1 Časová analógia: pohyb
31 ..... 1.3.2 Časová analógia: trvanie
32 ..... 1.3.3 Kontinuita a postupnosť: záber, montáž
36 ..... 1.4 Zvuk
36 ..... 1.4.1 Zvuková analógia
37 ..... 1.4.2 Zvuk vo vzťahu k obrazu

39 **2. Genéza filmového obrazu**
39 ..... 2.1 Obraz automat
39 ..... 2.1.1 Automatizmus analógie
41 ..... 2.1.2 Automatizmus pohybu
43 ..... 2.1.3 Automatizmus efektov média
48 ..... 2.2 Snímanie zvuku
48 ..... 2.2.1 Upravovaná analógia
50 ..... 2.2.2 „Zvukový dizajn" a materiál filmového zvuku
51 ..... 2.3 Montáž je proces
51 ..... 2.3.1 Od snímania k filmu
53 ..... 2.3.2 Záber a spoj
55 ..... 2.4 Idea „triku"
55 ..... 2.4.1 „Trik" (pri nakrúcaní)
57 ..... 2.4.2 Postprodukcia

62 **3. Film ako reprezentácia**
62 ..... 3.1 Zobrazenie priestoru
62 ..... 3.1.1 Figúra a mizanscéna
64 ..... 3.1.2 Rám a pole
67 ..... 3.1.3 Rámovanie a uhol pohľadu
71 ..... 3.2 Reprezentácia času
71 ..... 3.2.1 Kontinuita a diskontinuita; rytmus
74 ..... 3.2.2 Zvuková kontinuita
76 ..... 3.3 Montáž (druhý prístup)
76 ..... 3.3.1 Teórie montáže
81 ..... 3.3.2 Otázka záberu-sekvencie a toku obrazov

84 **4. Materiál obrazu**
84 ..... 4.1 Obrazový materiál
86 ..... 4.2 Abstraktný film
90 ..... 4.3 Figurálnosť (prvý prístup)
91 ..... 4.4 Materiál a technika

KAPITOLA 2

Film a narácia

95 **1. Problematika hraníc**
96 ..... 1.1 Ukazovanie *verzus* narácia
98 ..... 1.2 Dokument *verzus* fikcia
104 ..... 1.3 Reprezentatívne *verzus* nereprezentatívne
107 ..... 1.4 Film a naratívnosť

110 **2. Naratívny film: predmety a ciele skúmania**
111 ..... 2.1 Predmety skúmania
113 ..... 2.2 Ciele skúmania
113 ..... 2.2.1 Špecifické značiace figúry
114 ..... 2.2.2 Vzťah k divákovi
115 ..... 2.2.3 Spoločenský, ideologický a historický rozmer

119 **3. Narácia, rozprávanie, príbeh**
119 ..... 3.1 Pramene naratológie
121 ..... 3.2 Rozprávanie
124 ..... 3.3 Príbeh alebo diegéza
128 ..... 3.4 Vzťahy medzi rozprávaním a príbehom
128 ..... 3.4.1 Poriadok
131 ..... 3.4.2 Trvanie
132 ..... 3.4.3 Modus
135 ..... 3.5 Narácia
136 ..... 3.5.1 Narácia a vypovedanie
136 ..... 3.5.2 Otázka autora
138 ..... 3.5.3 Narácia podľa Davida Bordwella
139 ..... 3.5.4 Návrat k narácii a vypovedaniu

140 **4. Štrukturálna analýza rozprávania**
140 ..... 4.1 Predsa len štruktúra
141 ..... 4.2 Naprogramovaný príbeh: predestinačná zápletka a hermeneutická veta
145 ..... 4.3 Funkcie a ich reťazenie
147 ..... 4.4 Postavy
153 ..... 4.5 Rozšírený štrukturálny model: evaluácia a dejová zápletka
154 ..... 4.5.1 Hodnoty, evaluácia, ideológia
155 ..... 4.5.2 Dejová zápletka

157 **5. Koniec konca?**

KAPITOLA 3

Film označuje: film a reč

161 **1. Stručné dejiny klasickej teórie**
162 ..... 1.1 Dvaja predchodcovia: Vachel Lindsay a Hugo Münsterberg
162 ..... 1.1.1 Vachel Lindsay
163 ..... 1.1.2 Hugo Münsterberg
165 ..... 1.2 Francúzsky príspevok k počiatkom teórie: Louis Delluc a Jean Epstein
167 ..... 1.2.1 Louis Delluc
169 ..... 1.2.2 Jean Epstein
172 ..... 1.3 Prvý teoretik s medzinárodným vplyvom: Béla Balázs a *Viditeľný človek*
176 ..... 1.4 Sovietska montážna škola, ruskí formalisti
176 ..... 1.4.1 Lev Kulešov
178 ..... 1.4.2 Vsevolod Pudovkin
180 ..... 1.4.3 Dziga Vertov
182 ..... 1.4.4 Sergej Ejzenštejn
185 ..... 1.4.5 Ruskí formalisti a *Poetika filmu*
188 ..... 1.5 Zhodnotenie teórií nemého filmu: Rudolf Arnheim
190 ..... 1.6 Povojnové roky a realistické teórie
191 ..... 1.6.1 Siegfried Kracauer
192 ..... 1.6.2 André Bazin

195 ..... 1.6.3 Filmológia
197 ..... 1.6.4 Jean Mitry
200 ..... 1.7 Semiológia a semiológie
200 ..... 1.7.1 Christian Metz
205 ..... 1.7.2 Raymond Bellour a filmová analýza
207 ..... 1.7.3 Peter Wollen a peirceovská semiotika
209 ..... 1.7.4 Pier Paolo Pasolini — básnický film

211 **2. Reč a potom**
211 ..... 2.1 Vypovedanie, semiopragmatika a rétorika
211 ..... 2.1.1 Vypovedanie
212 ..... 2.1.2 Semiopragmatika
215 ..... 2.1.3 Rétorika
220 ..... 2.2 Prínos neoformalizmu a kognitivizmu k zrozumiteľnosti filmu
220 ..... 2.2.1 Neoformalizmus a David Bordwell
222 ..... 2.2.2 Kognitivizmus
224 ..... 2.3 Figurálne myslenie a obraz
227 ..... 2.4 Film označuje a myslí: film a filozofia
227 ..... 2.4.1 Dlhá, ale okrajová tradícia
229 ..... 2.4.2 Stanley Cavell a Gilles Deleuze
233 ..... 2.4.3 Po Deleuzovi

234 **3. Krátke zhrnutie**

KAPITOLA 4

Film a jeho divák

237 **1. Filmový divák**
238 ..... 1.1 Divák podľa filmológie
240 ..... 1.2 Filmový divák, „človek imaginárny"
243 ..... 1.3 Nový prístup k filmovému divákovi

245 **2. Miesto identifikácie v psychoanalytickej teórii**

247 **3. Dvojaká identifikácia vo filme**
248 ..... 3.1 Primárna identifikácia vo filme
250 ..... 3.2 Sekundárna identifikácia vo filme
250 ..... 3.2.1 Prvopočiatočná identifikácia s rozprávaním
253 ..... 3.2.2 Identifikácia a psychológia
255 ..... 3.3 Identifikácia a štruktúra
255 ..... 3.3.1 Situácia
259 ..... 3.3.2 Mechanizmy identifikácie na povrchu filmu (na úrovni rozzáberovania)
265 ..... 3.4 Identifikácia a vypovedanie
267 ..... 3.5 Filmový divák a psychoanalytický subjekt: stávka

268 **4. Deleuze a otázka diváka**
268 ..... 4.1 Divácky subjekt neexistuje
270 ..... 4.2 Videnie vidomého
273 ..... 4.3 Obraz-kryštál
275 ..... 4.4 Dve kinematografie a ich diváci
277 ..... 4.5 Napokon predsa len divák...
278 ..... 4.6 Mozog je filmové plátno

KAPITOLA 5

Film a umenie: nejednoznačné vzťahy

282 **1. Je film umením?**
282 ..... 1.1 Od predstavenia k nároku na štatút umenia
287 ..... 1.2 Umenie verzus priemysel
291 ..... 1.3 Umenie v priemysle
295 ..... 1.4 Čo je filmové „hnutie"?
298 ..... 1.5 Film sa živí filmom

303 **2. Film a iné umenia**
304 ..... 2.1 Spor o „sfilmované divadlo"
306 ..... 2.2 Literatúra: adaptácia alebo výmena?
309 ..... 2.3 Film, „hudba svetla"
310 ..... 2.4 Oko maľby
314 ..... 2.5 Film vo svete umenia

317 **3. Estetické vynálezy filmu**
318 ..... 3.1 *Aisthesis*, pohyb a čas
322 ..... 3.2 Tvárovosť, fotogénia, odhalenie
325 ..... 3.3 Nové pojmy figurácie

KAPITOLA 6

Digitálna zmena

329 **1. Zmena, ktorá trvala tridsať rokov**
329 ..... 1.1 Technologické a spoločenské zmeny
330 ..... 1.2 Aká zmena?
331 ..... 1.3 Smrť alebo diseminácia filmu?

333 **2. Na strane diváka**
333 ..... 2.1 Míľniky: televízia, VHS, DVD
335 ..... 2.2 Dematerializácia a atomizácia filmu
337 ..... 2.3 Kinofília a digitálne technológie

338 **3. Autorský film a globalizovaná kinematografia: dve budúce podoby digitálu**
338 ..... 3.1 Pomalý, ale úplný prechod na digitál
341 ..... 3.2 Malé kamery a autorský film
347 ..... 3.3 Nové obrazy globálnej digitálnej kinematografie
350 ..... 3.4 Éra podozrievavosti
351 ..... 3.5 Uchovávanie filmov v digitálnej podobe

352 **4. Digitálne technológie v procese filmovej tvorby**
352 ..... 4.1 Posun okamihu rozhodnutia
353 ..... 4.2 Zánik štandardnej kópie
354 ..... 4.3 Digitálne technológie a herci
356 ..... 4.4 Montáž

359 **Literatúra**

371 **Register mien**
379 **Register názvov**
383 **Register pojmov**